

říjen | 2022

ZPRÁVY

Z MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SÝR SVĚTOVÉ CHUTI

str. 04 až 05

**Pro pestřejší
zemědělství**

str. 03

**Zemědělská
politika**

str. 06

**Bez oceli
a betonu**

str. 07

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

naše ministerstvo v uplynulých dnech odeslalo do Bruselu finální podobu Strategického plánu společné zemědělské politiky. Udělali jsme maximum pro to, aby přispíval k naplňování klimatických cílů a ochrany životního prostředí. A co je zásadní, aby budoucí společná zemědělská politika vycházela ze zemědělské praxe i z potřeby chránit životní prostředí a čelit klimatickým výzvám. To vše bylo nutné vyvážit pro zachování konkurenceschopnosti zemědělství. Zvláště nyní, kdy je situace na trzích s ohledem na invazi Ruska na Ukrajinu velmi nestabilní a otázka adekvátního potravinového zabezpečení a dostatečné krmivové základny pro hospodářská zvířata je aktuálnější než dříve.

Plán jsme připravili podle aktuálních i dlouhodobých potřeb zemědělství, potravinářství a lesnictví, přičemž, jak už jsem uvedl, jsme se hodně zaměřili na ekologii. O jeho podobě jsme od začátku jednali se zainteresovanými institucemi a zástupci zemědělství, potravinářství a lesnictví. Nejvíce peněz půjde do podpory ekonomicky životaschopného zemědělství, a to jako základní záchranná síť pro udržení konkurenceschopnosti našich zemědělců a zajištění dostatku potravin. Pomáhá vybalancovat současnou nestálost zemědělských trhů a příjmů zemědělců. Hlavní změnou ve Strategickém plánu je zavedení podpory na první hektary ve výši 23 procent. Platba je určena na prvních 150 hektarů všech zemědělských podniků bez ohledu na jejich velikost, což výrazně podpoří menší a střední zemědělce, zároveň ale zajistí dostatečnou podporu i pro větší podniky. Prioritou Plánu je ekologické zemědělství. Do roku 2030 chceme jako ekologickou spravovat čtvrtinu veškeré zemědělské půdy. Samozřejmě s ohledem na aktuální situaci a potřebu zajistit dostatek kvalitních potravin. Důraz klademe i na precizní zemědělství, takže pokud zemědělci použijí jeho postupy, nově mohou získat dotaci. Podpora rozšiřování těchto postupů do praxe bude jedním z klíčových faktorů rozvoje zemědělství, které - a opět jsme u toho zásadního - bude šetrnější k životnímu prostředí, lépe ochrání přírodní zdroje, biodiverzitu a přispěje ke kvalitě a bezpečnosti potravin.

Zdeněk Nekula
ministr zemědělství

OBSAH:

EKONOMIKA

NOVÉ „ZELENÉ“ ČESKO

Přibližně 200 miliard korun získají zemědělci, potravináři a lesníci z nového Strategického plánu SZP.

03

ROZHOVOR

PODÍLÍME SE NA VÝROBĚ SÝRA SVĚTOVÉ CHUTI

Na farmě plné zvířat, zábavy a dobrého jídla.

04

EKONOMIKA

VEDEME EVROPU

Dostupnost a ceny hnojiv byly hlavním tématem říjnové Rady EU pro zemědělství a rybolov.

06

PŘÍRODA

DŘEVO KOLEM DOKOLA

O projektech Nadace dřevo pro život, které jsou zaměřeny na osvětu v oblasti našeho přírodního bohatství – dřeva, lesů a krajiny.

07

VÝBĚR ZPRÁV

STRUČNĚ V ČÍSLECH

Přečtěte si výběr zemědělských zpráv.

08

SPOLEČNOST

ČEŠI SÁZELI STROMY, NA VELKÉ PARDUBICKÉ

Přehled obrazem.

09

EKONOMIKA

NOVÉ „ZELENÉ“ ČESKO

Nový Strategický plán společné zemědělské politiky na období 2023–2027, který jsme připravili, se zaměří na udržitelné zemědělství a ekologické hospodaření s ohledem na životní prostředí.

Celkem zemědělci, potravináři a lesníci získají přibližně

200 miliard korun (asi 8 miliard eur) z evropského a národního rozpočtu.

ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA 2023–2027

200 mld.

na ekologii, pestřejší zemědělství
a udržitelný rozvoj odvětví

SNÍŽENÍ VELIKOSTÍ POLÍ

max. 10 ha

pro jednu plodinu na silně erozně
ohrožených polích

Zemědělci budou muset pole rozčlenit ochrannými pásy, krajinnými prvky nebo prostřídáním více plodin.

Podmínka se týká přibližně 4 % výměry orné půdy. Od roku 2024, kdy se plánuje výrazné rozšíření erozně ohrožených ploch, bude omezení platit na téměř 17 % výměry orné půdy.

DIGITÁLNÍ FARMY

dotace

pro precizní zemědělství

Na rozvoj zemědělství, které bude šetrnější k životnímu prostředí, lépe ochrání přírodní zdroje, biodiverzitu a přispěje ke kvalitě a bezpečnosti potravin.

VĚTŠÍ PODPORA MALÝCH FAREM

ve výši 23 %

na prvních 150 hektarů

Chystané změny výrazně podpoří menší a střední zemědělce tak, jak požadovala Evropská komise. Současně ale zajistí dostatečnou podporu i pro větší podniky, které budou hospodařit v souladu s dotačními pravidly.

BIO(R)EVOLUCE

25 %

výměry zemědělské půdy
do roku 2030 v ekorežimu

PRO HARMONICKOU KRAJINU

6 metrů

(s ještě vyšší podporou, pokud budou široké 12 metrů) podél vodních toků,
na nichž se nesmí používat
hnojiva a pesticidy

Kvalitě půdy napomůže nová podmínka doplňování organické složky do půdy, ať už to bude zapravením statkových hnojiv, kompostů, nebo například meziplodinami pěstovanými na zelené hnojení.

ROZHOVOR

PODÍLÍME SE NA VÝROBĚ SÝRA SVĚTOVÉ CHUTI

Za své mléčné výrobky získali ocenění Regionální potravina. Dodávají mléko do sýrárny Brazzale Moravia, která vyrábí oceňovaný sýr Gran Moravia. Přečtěte si rozhovor se Zlatou Ronzovou Mádrovou, majitelkou Zlaté farmy na Hané, kde chovají původní české plemeno skotu Čestr.

Jaké byly vaše začátky?

Začátky nebyly jednoduché, řešili jsme problémy s nalezením místa pro ustájení skotu a vůbec s rozjezdem farmy. Stěhovali jsme se do vybydleného areálu, kde jsme takřka vše budovali od začátku. Kdyby nám nepomohla rodina a přátelé, vůbec bychom nemohli ani uvažovat o tom začít podnikat v živočišné výrobě. Doufali jsme ve zlepšující se tendenci v chovu skotu, spoléhali se na vyšší zpeněžení mléka ve formě mléčných výrobků a prodeji zákazníkovi. Vůbec jsme neměli ponětí, jak náročné časově i finančně to bude. Jak s oblibou říkám, ještě stále jsme na začátku a učíme se. Zemědělství rozhodně není stereotypní záležitost, a v dnešní době vás nutí přemýšlet o každém kroku, který podnikáte.

Na farmě chováte původní české plemeno skotu Čestr, protože dává kvalitní mléko. Co všechno z něj vyrábíte?

Zaměřujeme se na produkci čerstvých zakysaných mléčných výrobků. Vyrábíme tvaroh, tvarohové dezerty, žervé, jogurty, jogurtová mléka, kefír, acidofilní mléko, probiotické mléko, ale také přírodní a ochucenou syrovátku. Velkou oblibu má smetana vysokotučná i zakysaná, stále oblíbenější jsou sýry, a ty děláme přírodní, ochucené, balkánský i sýr na gril halloumi a ricottu. Prodáváme také pasterované mléko ve vratných skleněných lahvích. Na farmě lze také zakoupit i nepasterované mléko v mlékomatu.

Na jaký výrobek jste nejvíc pyšní?

Určitě na tvaroh. Kdo jej jednou ochutná, už nebude chtít jiný. Navíc z něj má moje sestra a teta pečou výborné dorty a buchty, které si můžete dát tady na farmě.

Dodáváte mléko i do sýrárny Brazzale Moravia, která vyrábí několikrát oceněný sýr Gran Moravia. Vyrábí ho z vašeho mléka?

Ano, již od prvopočátku dodáváme mléko do této mlékárny, takže vyhlášený sýr je i z mléka našich kraviček.

Vaše vysokotučná smetana a karamelový dezert mají značku kvality Regionální potravina. Co to pro vás znamená?

Je to prestižní ocenění, které naši výrobu řadí mezi vybrané kvalitní zpracovatele, a my si toho velice považujeme.

Jak těžké je provozovat minimlékárnou?

Zpracování mléka jsme se učili od píky, výroba mléčných produktů je zodpovědná čistotná práce, kdy neustále musíte myslet na to, že vyrábíte produkt určený ke konzumaci. Správně se říká, že už když vyjíždí traktor na pole, tak začíná cesta potravin. Na tom je velký kus pravdy. Když máte dobré vstupní suroviny, snahu a možnosti, vyrobíte kvalitní jídlo. Dnes spíše než výrobu řešíme problémy s náklady a dostupností vstupních surovin. Tento rok je to pro nás samé nemilé překvapení, a to, co dříve mělo pomáhat zvyšovat prosperitu chovu skotu, ji naopak snižuje.

Situace na trhu s mlékem je vážná. Nedávno ohlásila konec vyhlášená rodinná mlékárna z Benešovska.

Náklady každým dnem stoupají. Někdy už neřešíte, za kolik obaly koupíte, ale jste rád, že jste je vůbec sehnal. Trochu snižujeme nákup zpětným odběrem skleněných lahví, ale nevrací se takové množství, které by nás nenutilo nakupovat stále nové sklo. Elektřina je pro nás zásadní, šetříme, kde se dá, ale mléko se musí chladit či pasterovat a dále zpracovávat a uchovávat v chladu... S takovými nárůsty cen nikdo nepočítal. Krmivo se také neustále zdražuje. Dalším problémem je nedostatek kvalitní pracovní síly.

Na sociálních sítích je častým argumentem, že není důvod, aby si zemědělci stěžovali, když mají na všechno dotace. Co říkáte na takový názor?

Kdyby nebyly dotace, možná by rohlík stál 15 korun a litr mléka 30 korun. Spotřebitelé si budou muset zvykat na zvyšující se ceny potravin. Dotace tento trend zpomalovaly, otázkou je, na jak dlouho. Zákazník chce kvalitu, ale za „rozumnou cenu“. V té má být obsaženo dodržování všech pravidel, jenomže to samozřejmě něco stojí. Důležitou roli hraje pozitivní výchova spotřebitele, aby raději koupil kvalitní domácí výrobek, a ne ten levnější z dovozu.

Jak se díváte na spory mezi malými a velkými zemědělci?

Malý nemusí znamenat, že hospodaří správně. A naopak. Mezi oběma skupinami jsou dobří i špatní. Hádky jen prohlubují špatný názor na zemědělce u laické veřejnosti. Hlavním cílem debat by mělo být, jak zachránit živočišnou výrobu.

Vaše výrobky je možné koupit ve faremní prodejně. Kdo je vašim typickým zákazníkem?

Máme 3 věkové skupiny zákazníků a návštěvníků farmy – mladé lidi, rodiny s malými dětmi a lidi v důchodovém věku.

Na farmě máte k dispozici různé hračky a prolézačky či „minizoo“ s menšími hospodářskými zvířaty. Děláte i různé akce, přibližte některé?

S programy na Zlaté farmě nám pomáhá spolek Štětovická slipka z.s. Společně udržujeme a obnovujeme lidové tradice Hané. Mezi oblíbené akce pro veřejnost patří masopustní průvod, dožínky, pouti, příjezd svatého Martina a vítání paní Zimy, živý betlém, vynášení Morany apod. Společně také provozujeme Štětovický skanzen.

V letošním ročníku soutěže European Congress of Young Farmer budete reprezentovat české mladé zemědělce. Máte radost?

Ano, samozřejmě máme radost, je to pro nás pocta zastupovat naši zemi na takové prestižní události.

Co chystáte do budoucna?

Do budoucna připravujeme novou expozici ve Štětovickém skanzenu a rozšíření služeb o ubytování a výcviky jízdy na koních. Nadále se budeme věnovat projektovým dnům pro školy a školky.

EKONOMIKA

VEDEME EVROPU

Přestože letošní sklizeň základních obilovin v Česku byla velmi dobrá, do budoucna může sklizeň ovlivnit ceny a dostupnost hnojiv. V případě dlouhodobého trvání konfliktu na Ukrajině či v důsledku uvalování sankcí se může dostupnost hnojiv na trhu EU propadnout. Nejen to bylo hlavním tématem říjnového setkání ministrů zemědělství EU v Lucemburku.

Budoucnost hnojení

Ruská agrese na Ukrajině vedla ke snížení nabídky hnojiv, což způsobilo růst cen. To má dopad na všechny evropské zemědělce a mohlo by ohrozit budoucí úrodu, a to nejen v Evropě. Proto jsme se shodli, že je nutné přijmout další opatření, aby hnojiva i konečné zemědělské a potravinářské produkty zůstaly cenově dostupné.

Zdeněk Nekula
ministr zemědělství

Evropská komise slíbila, že předloží začátkem listopadu návrh řešení speciálně pro vysoké ceny hnojiv. Ve hře je pozastavení cel, a to na čpavek a močovinu, což by zemědělcům pomohlo. V této souvislosti několik států také Komisi požádalo o podporu hnojiv RENURE jako jedné z alternativ k chemickým hnojivům. Vyrábějí se extenzivním zpracováním a úpravou hnoje. V současné době evropská legislativa používání této alternativy omezuje. Podle Belgie a dalších předkládajících států používání hnojiv RENURE splňuje podmínky přechodu na oběhové hospodářství, snižuje závislost na třetích zemích a zmírňuje tlak na spotřebu energie.

Monitorování lesů

I když rozloha lesů v EU v posledních desetiletích vzrostla, změna klimatu má na evropské lesy stále negativní dopad, který se projevuje zejména výskytem škůdců a lesními požáry. Proto Komise plánuje zveřejnit návrh příslušného nařízení v první polovině roku 2023. Rakousko a Finsko s podporou dalších 17 členských států požádaly, aby se využívala data z už existujících národních inventarizací lesů. Vyzvaly také Komisi k intenzivnější spolupráci při přípravě nařízení.

Rybolovná práva v Baltském moři

Ministři zemědělství dosáhli politické dohody o celkových přípustných odloveh v Baltském moři pro rok 2023. Zdroje mořských ryb nejsou neomezené a nadměrný rybolov může ovlivnit reprodukční kapacitu populací. Právě proto se musí kontrolovat, kdo kolik ryb loví, aby se některé druhy úplně nevyčerpaly. V Baltském moři je stav rybích populací už teď velmi špatný, proto budou členské státy EU i nadále dodržovat přísná opatření. Zároveň je ale nutné zajistit dostatek ryb pro obyvatele a ekonomickou stabilitu rybářů. Schválené nařízení se týká Finska, Švédska, Dánska, Německa, Polska, Estonska, Lotyšska a Litvy.

PŘÍRODA

DŘEVO KOLEM DOKOLA

K trendu využívat čím dál více dřevo i pro stavby například vícepodlažních objektů, kravinů či udržitelných kancelářských budov se přidávají i tuzemské firmy. Šířit osvětu o lese, dřevě a životním prostředí se snaží i projekty organizace Nadace dřevo pro život. Seznamte se s projekty, které jsme finančně podpořili.

Dřevo je cesta

Tento projekt prostřednictvím informačních akcí a seminářů celoročně prezentuje přínos využívání dřeva nejen pro životní prostředí, ale také pro společnost a ekonomiku. Vytváří komunitu firem, které se dřevem pracují (Nositelé značky Dřevo je cesta), oslovují i jednotlivce, kteří mají rádi dřevo a les (Dřevorádi). Projekt představuje dřevo jako naši významnou domácí obnovitelnou surovinu, kterou umíme využívat v souladu s přírodou. Zvýšení zájmu o využívání dřeva u veřejnosti by mohlo vést mimo jiné k omezení vývozu surového dřeva, a tím i jeho přidání hodnoty spojené s jeho zpracováním v ČR. Navíc by se tak i snížovala uhlíková stopa spojená s dopravou dříví po celé Evropě. Rozvoj lesnického a dřevozpracujícího oboru v Česku posílí ekonomiku a zajistí vyšší zaměstnanost zejména na venkově. Více na www.drevojecesta.cz.

Dřevěná stavba roku

Prestížní oborová soutěž představuje dřevěné stavby z Česka a Slovenska v mnoha různých podobách: od rodinného domu nebo srubu přes dětské hřiště či rozhlednu až po dřevěný interiér, ale i jejich stavitele. Soutěž prezentuje veřejnosti dřevostavění šetrné k přírodě a životnímu prostředí i jeho široké možnosti a variabilitu. Dřevěné stavby v sobě spojují nejen vysoké nároky zdravého bydlení, ale i funkčnost, praktičnost a v neposlední řadě také krásu. Soutěž se koná od roku 2011.

Stavby s vůní dřeva

Jde o největší studentskou soutěž zaměřenou na dřevěné stavění v České republice, která se pyšní mimo jiné naprosto mimořádným zájmem vysokých škol. V roce 2022 udělilo záštitu 18 odborných fakult z České i Slovenské republiky. Soutěž se koná od roku 2012 a jejím cílem je motivovat mladé a nadějně studenty k využívání dřeva jako stavebního materiálu, který je nejen funkční, ale i praktický a v neposlední řadě také krásný. Studentské návrhy hodnotí laická veřejnost i odborná porota. Účastníci, kteří byli nominováni odbornou porotou do druhého kola, získávají navíc jejich zpětnou vazbu na svůj návrh. Tyto aktivity studenty po odborné stránce rozvíjejí a podporují jejich zájem o stavění ze dřeva. Nejen studenti, ale i laická veřejnost zjišťuje, že právě díky péči lesníků mohou bez obav ve svých návrzích využívat dřevo jako naši nejužnamnější obnovitelnou surovinu, která pochází z trvale udržitelných zdrojů.

VÝBĚR ZPRÁV

STRUČNĚ V ČÍSLECH

Zemědělci již dostali 100 % mimořádné podpory, celkem 831 milionů korun. Sazby hlavních zemědělských dotací schváleny. Nové rybníky, opravné hráze, opatření proti povodním i suchu. Miliardy přes Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond.

831 000 000

korun jsme vyplatili zemědělským odvětvím, která jsou nyní v obtížné situaci. Kladně bylo vyřízeno více než 2,5 tisíce žádostí. Pomoc směřovala chovatelům prasat, drůbeže a dojnic i pěstitelům brambor a jablek. Státní zemědělský intervenční fond ke konci září stihl vyřídit 100 % žádostí.

3 100 000 000

korun letos dostanou zemědělci na tzv. citlivé komodity. Jde o podporu pěstování rostlin a chovu zvířat, jejichž výroba je pracná a zároveň důležitá pro udržení potravinové soběstačnosti, zaměstnanosti na venkově nebo péči o krajinu.

Více informací [zde](#).

1 300

vodohospodářských projektů jsme podpořili v letech 2016–2021, z toho bylo 773 vodních nádrží. Na opatření na malých vodních nádržích a drobných tocích jsme vynaložili více než 2 miliardy korun. Jde o výsledek první etapy programu Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích. Náklady na zadržení 1 m³ se podařilo udržet pod 250 korunami. Vzhledem k velkému zájmu obcí a svazku obcí o tento typ dotací připravilo MZe navazující program. Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích – 2. etapa je naplánována do konce roku 2024.

1 800 000 000

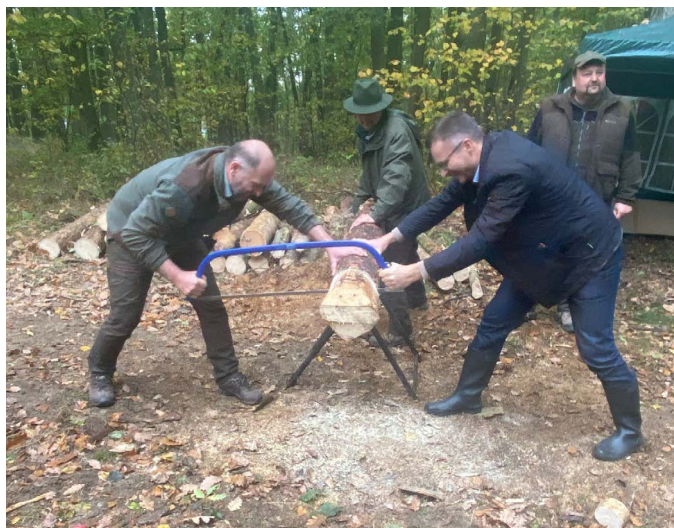
korun zemědělcům loni vyplatil Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond. Nabízel celkem osm otevřených programů podpor a z více než 13 tisíc žádostí o poskytnutí podpory jich přes 12 tisíc schválil. V příštím roce bude Fond v souladu s programovým prohlášením vlády hospodařit s dvěma miliardami korun. Státní rozpočet se za celou dobu činnosti PGRLF podílel na vyplacených podporách Fondu poskytnutými dotacemi v celkové výši téměř 37,8 miliardy korun.

1 100 000 000

korun celkem dostanou rybáři z Operačního programu Rybářství na nové období 2021–2027. Podpora je určena například na sádky, líhně, rybníky a zpracování ryb. Příspěvek dostanou také noví chovatelé. Ve dvou prvních výzvách je připraveno celkem 60 milionů korun. Programy plynule navazují na podporu, kterou jsme poskytovali rybářům v předešlých letech. Žádosti o dotace je možné podávat do 28. listopadu prostřednictvím portálu ISKP21+ bez nutnosti osobní účasti žadatele. Více [zde](#).

SPOLEČNOST

ČEŠI SÁZELI STROMY, NA VELKÉ PARDUBICKÉ

Akce DEN ZA OBNOVU LESA, kterou pořádaly Lesy České republiky, přivedla na paseky v celé zemi tisíce lidí. Celkem vysadili 34 tisíc sazenic dubů, buků, lip, jedlí a dalších dřevin. K obnově lesů po kalamitě, oprav oplocenek či prořezávek porostů se připojil i ministr zemědělství Zdeněk Nekula.

Ministr zemědělství Nekula na Velké pardubické předal „Cenu ministra“ trenérovi vítězného koně. 132. ročník Velké Pardubické vyhrál osmiletý hnědák valach Mr Spex v sedle s žokejem Lukášem Matuským. Loňský šampion Talent skončil druhý, třetí doběhl Sacamiro.

V rámci českého předsednictví EU se konalo neformální zasedání členů Pracovní skupiny vedoucích veterinárních služeb zemí Unie. Účastníci jednání navštívili Národní hřebčín Kladruby nad Labem.

